

SECCIÓ 1. COMPRESIÓ LECTORA

Llegiu aquest text i responeu a les qüestions que es plantegen tot seguit.

Anguila

L'anguila és un dels peixos més misteriosos del món. Sembla que tots els exemplars de la seva espècie neixen al mar hipersalat dels Sargassos i, per algun motiu que té a veure amb la lluna, emprenen viatges transoceànics durant els quals poden nedar fins a cinquanta quilòmetres diaris, de vegades a mil metres de profunditat, fins a arribar a desembocadures de rius, com, per exemple, la de l'Ebre. Llavors poden quedar-se fins a cinquanta anys al mateix lloc, si bé n'hi ha algunes que han arribat a complir un segle, abans de tornar als Sargassos per morir.

Encara ningú no sap ben bé d'on surten les anguiles. En la seva impressionant i precursora *Història dels animals*, Aristòtil va afirmar que naixien del fang; suggeria que es podien generar de manera espontània. El filòsof i científic va viure a la ciutat d'Estagira, a la península Calcídica, situada al nord del mar Egeu, i sembla que el contacte freqüent amb el mar va despertar-li l'interès per la fauna aquàtica i, en concret, per les misterioses anguiles. Per això, va dedicar molt de temps a observar-les i a dissecar-les.

Els enigmes al voltant d'aquest peix es van prolongar durant segles. S'afirmava que les anguiles sorgien de les brànquies d'altres peixos, de la rosada matutina, de pertorbacions elèctriques, de teulades de palla. Els filòsofs estoics consideraven l'anguila com a representant del pneuma, l'alè de la vida. L'animal esdevingué símbol del misteri dels orígens de la vida. El 1653, Francesco Redi va fer la primera crítica argumentada contra la idea que la vida pogués sorgir del no-res, partint de la base que la comunitat científica ja havia acceptat, més o menys, que «tot el que viu neix de l'ou»; però, tot i així, continuava desconeixent-se com es reproduïa l'anguila. Els zoòlegs van començar a discutir la qüestió de l'anguila, cosa que va atraure durant segles investigadors de tota mena, entre els quals hi havia el jove de dinou anys Sigmund Freud.

Carl Claus, un especialista en biologia marina expert en crustacis, va ensenyar zoologia —entre altres assignatures— al jove Sigmund a la Universitat de Viena. Des que Carlo Mondini havia trobat i descrit l'òrgan reproductor de l'anguila, ningú més no havia aconseguit confirmar-ne l'existència, de manera que, mentre uns qüestionaven Mondini, d'altres van decidir aportar proves que demostrassin que aquell òrgan existia. Per això, Carl Claus va enviar l'avantatjat Freud a un senzill laboratori de Trieste amb la missió de trobar els testicles d'aquest peix.

Freud va reflectir les seves indagacions a les cartes que escrivia en castellà a Eduard Silberstein, l'amic que havia fet quan tots dos estudiaven aquesta llengua. «Un zoòleg de Trieste» —va escriure Freud— «ha afirmat recentment que ha localitzat els testicles d'un exemplar d'anguila, cosa que supo-

saria el descobriment del mascle de l'anguila. Però, com que sembla que ignora el que és un microscopi, ha fracassat a l'hora d'oferir una descripció exacta de la seva troballa».

Amb l'ajuda d'un microscopi, Freud va començar a disseccionar una anguila rere l'altra a la recerca d'un mascle. Passaven els dies, i no obtenia resultats. La frustració va començar a apoderar-se del jove estudiant, que, tot sol en una ciutat estrangera, es va obsessionar per localitzar els microtesticles de l'anguila. «Tinc les mans tacades de la sang blanca i vermella d'aquests éssers marins; l'únic que veig és aquest teixit mort i brillant, que sempre se m'apareix en somnis, i només puc pensar en les grans qüestions, les relacionades amb els testicles i els ovaris, aquestes qüestions universals i decisives.»

Després d'haver disseccionat més de quatre-centes anguiles, no havia aconseguit identificar ni un sol mascle, però es plantejava com ningú més la sexualitat, i no només la dels peixos. Al cap d'un temps, Sigmund Freud va abandonar les ciències naturals pures per dedicar-se a la psicoanàlisi. No és cap disbarat sospitar que les anguiles devien haver estat decisives perquè Freud desenvolupés les seves teories sobre el sexe i la sexualitat, que van influir de manera capital en el pensament del segle xx.

[...]

Al delta de l'Ebre, avui en dia, el cranc blau, que és tan caníbal com l'anguila, l'ha desplaçat considerablement. I això que al principi es prenia l'anguila per vegetariana. Fins i tot un monjo dominic del segle XIII va assegurar que li agradaven molt els pèsols. Més endavant, el 1930, uns científics francesos van ficar un miler d'anguiles, les cries d'anguila, en un tanc d'aigua. Les alimentaven cada dia i, al cap d'un any, van comprovar que només n'hi quedaven setanta-una i que havien triplicat la mida. De la resta de cadàvers, ni rastre. Tres mesos més tard, després de presenciar «escenes diàries de canibalisme», aquests científics van registrar un únic exemplar de trenta-tres centímetres, una marca modesta si tenim en compte que Plini el Vell havia dit que al Ganges hi havia exemplars de deu metres.

Tots aquests enigmes revesteixen l'anguila de l'encant sòrdid de l'*umheimlich*, un concepte alemany que defineix una cosa inquietant o aterridora però també inexplicable i, tanmateix, propera; una cosa que ens pensem que coneixem però que en realitat no és el que ens pensem: una realitat familiar i, alhora, enganyosa.

Adaptació d'un text de Gabi MARTÍNEZ. *Delta*. Barcelona: Ara Llibres, 2023, p. 125-134

Part 1

Tenint en compte el text que heu llegit, trieu la resposta correcta en cadascuna de les cinc qüestions següents.

[15 punts: 3 punts per cada resposta correcta, 0 punts per les qüestions no contestades i -1,5 punts per cada resposta incorrecta]

1. Quina de les afirmacions següents és certa?
 - a) Tot i que Mondini dubta del que afirma Claus sobre les anguiles, Freud ho constata amb les seves investigacions.
 - b) Freud intenta trobar evidències de les aportacions de Mondini sobre les anguiles, seguint l'encàrrec de Claus.
 - c) Mondini descobreix l'existència dels testicles de l'anguila, però aquesta descoberta no es pot demostrar fins que Freud, gràcies a un microscopi, la corrobora.

2. En el text s'esmenten diferents investigadors. Trieu l'ordre cronològic correcte segons l'època en què van viure i van fer les seves aportacions, del més antic al més modern.
 - a) Aristòtil, Carl Claus, Francesco Redi, Carlo Mondini, Sigmund Freud.
 - b) Aristòtil, Francesco Redi, Carlo Mondini, Carl Claus, Sigmund Freud.
 - c) Francesco Redi, Aristòtil, Carlo Mondini, Sigmund Freud, Carl Claus.

3. Què vol dir l'adjectiu *sòrdid*, que apareix en el darrer paràgraf?
- a) Repugnant, miserable.
 - b) Que no hi sent, privat/ada del sentit de l'oïda.
 - c) Fascinant, atractiu.
4. L'anguila és caníbal?
- a) Sí, ho van constatar uns científics francesos observant el comportament d'un miler d'exemplars dins un tanc.
 - b) No, és vegetariana, tal com va constatar un monjo dominic, que va observar que s'alimentava de pèsols.
 - c) Sí, per això avui es pateix per la seva subsistència, ja que està essent devorada pel cranc blau, que també ho és.
5. El fragment de *Delta*, de Gabi Martínez, que heu llegit és
- a) una biografia inacabada de Sigmund Freud.
 - b) un text informatiu i divulgatiu sobre l'anguila.
 - c) una notícia sobre les darreres descobertes entorn de l'anguila.

FORMACIOMIRO.COM
PART D'UN EXAMEN OFICIAL

Part 2

Responen a les tres qüestions següents, relatives al text que heu llegit, d'una manera sintètica i amb les vostres paraules. Per a respondre, feu servir únicament l'espai que hi ha a sota de cada qüestió.

[15 punts: 5 punts per cada resposta si és correcta i està ben formulada; 2,5 punts si és correcta però hi manca o hi sobra informació o té problemes d'expressió, i 0 punts si és incorrecta]

6. Expliqueu cronològicament tota la informació que aporta el text sobre l'etapa formativa del pare de la psicologia moderna, Sigmund Freud.

7. Indiqueu quines afirmacions sobre l'anguila han estat refutades per la ciència.

8. Escriviu tots els topònims (noms propis de lloc) que apareixen en el text.